

5η ΕΝΟΤΗΤΑ

ΕΙΡΗΝΗ - ΠΟΛΕΜΟΣ

Νεοελληνική Γλώσσα
Γ' Γυμνασίου

Η βόμβα και ο στρατηγός

Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα άτομο.
 Και μια φορά κι έναν καιρό
 ήταν ένας κακός στρατηγός,
 Που φορούσε μια στολή γεμάτη με χρυσά σιρότσια.
 Ο κόσμος είναι γεμάτος άτομα.
 Τα πάντα γύρω μας αποτελούνται από άτομα.
 Τα άτομα είναι τόσο δα μικρούλια
 και όταν ενώνονται μεταξύ τους
 σχηματίζουν τα μόρια,
 τα οποία με τη σειρά τους
 σχηματίζουν όλα τα πράγματα που ξέρουμε.
 Όταν τα άτομα βρίσκονται σε αρμονία
 μεταξύ τους,
 όλα πηγαίνουν μια χαρά.
 Η ζωή στηρίζεται σ' αυτή την αρμονία.
 Αλλά όταν ένα άτομο διασπαστεί,
 Κάποια κομμάτια του πετάγονται
 Και κτυπούν άλλα άτομα,
 που με τη σειρά τους διασπώνται
 και κτυπούν κάποια άλλα άτομα,
 και... πάει λέγοντας...
 Μια τρομαχτική έκρηξη γίνεται τότε!
 Αυτό είναι ο πυρηνικός θάνατος.

Λοιπόν,
 το δικό μας το άτομο ήταν πολύ λυπημένο,
 γιατί το είχαν βάλει σε μια ατομική βόμβα.
 Μαζί με άλλα άτομα περιέμενε τη μέρα,
 που η ατομική βόμβα θα έπεφτε στη γη και
 όλα τα άτομα θα διασπώνταν,
 καταστρέφοντας τα πάντα.

Τα άτομα που ήταν κλεισμένα μέσα στις βόμβες
 ήταν πολύ δυστυχημένα.
 Εξαιτίας τους θα γινόταν
 μια τεράστια καταστροφή.
 Τα πάντα θα πέθαιναν.
 Ολόκληρες πόλεις θα καταστρέφονταν,
 Εκεί όπου άλλοτε υπήρχαν μικρά άσπρα σπίτια
 με κόκκινες οροφές
 και γύρω τους πράσινα δέντρα...
 ...τίποτα δε θα απόμεινε παρὰ
 μια φοβερή μαύρη τρύπα.

Τώρα, η αλήθεια είναι,
 πως ο κόσμος όλος είναι επίσης γεμάτος
 από στρατηγούς,
 που περνούν τη ζωή τους μαζεύοντας βόμβες.
 Κι ο δικός μας στρατηγός
 είχε γεμίσει τη σοφίτα του με βόμβες.
 «Όταν θα έχω πάρα πολλές», είπε
 «θα αρχίσω ένα πολύ όμορφο πόλεμο!»
 και γέλασε.
 Και πώς ήταν δυνατό να ξεφύγει
 και να μη γίνει κι αυτός κακός,
 όταν βρισκόταν ανάμεσα
 σ' όλες αυτές τις βόμβες;

Και έτσι,
 τα άτομα αποφάσισαν να επαναστατήσουν
 εναντίον του στρατηγού.

Μια νύχτα,
χωρίς να κάνουν κανένα θόρυβο,
βγήκαν σιωπηλά έξω από τις βόμβες
και κρύφτηκαν στο κελάρι.

Το επόμενο πρωί
Ο στρατηγός πήγε στη σοφίτα
με μερικούς άλλους κυρίους.
Οι κύριοι αυτοί είπαν
«Ξοδέψαμε ένα σωρό χρήματα,
για να φτιάξουμε αυτές τις βόμβες.
Θα τις αφήσουμε να μουχλιάζουν;
Ποιος είναι ο ρόλος ενός στρατηγού
σαν κι εσένα τέλος πάντων;»
«Έτσι είναι», απάντησε ο στρατηγός.
«Πρέπει στ' αλήθεια ν' αρχίσουμε
αυτόν τον πόλεμο.
Διαφορετικά η καριέρα μου σταματά εδώ».

Και κήρυξε τον πόλεμο.
Όταν το νέο διαδόθηκε,
ότι δηλαδή θα ξεσπούσε πόλεμος,
ο κόσμος πήγε να τρελαθεί από φόβο: «Ω! είπαν,
αν δεν επιτρέπαμε στους στρατηγούς
να κατασκευάζουν βόμβες!».
Αλλά ήταν πια πολύ αργά.
Όλοι εγκατέλειψαν τις πόλεις.
Αλλά πού μπορούσαν να βρουν καταφύγιο;

Εν τω μεταξύ ο στρατηγός φόρτωσε τις βόμβες
σ' ένα αεροπλάνο
και τις έριχνε μια-μια σ' όλες τις πόλεις.
Αλλά οι βόμβες έπεφταν και (άδειες όπως ήταν)
δεν έγινε καμιά απολύτως έκρηξη!
Και οι άνθρωποι,
ευτυχισμένοι στα στενάχωρα καταφύγιά τους
(δύσκολα μπορούσαν να πιστέψουν τέτοια τύχη)
τις έκαναν γλάστρες.
Έτσι όλοι
ανακάλυψαν πως η ζωή
ήταν πιο όμορφη χωρίς βόμβες...

...και αποφάσισαν να μην κάνουν πια πολέμους.

Οι μητέρες ήταν ευτυχισμένες.
Το ίδιο και οι πατεράδες.
Έτσι ήταν όλοι.
Και τι έγινε με το στρατηγό;
Τώρα που δεν υπήρχαν πια πολέμοι
ο στρατηγός απολύθηκε.
Και για να χρησιμοποιήσει τη στολή του
με όλα της τα σιρτάρια,
έγινε θυρωρός ξενοδοχείου.
Και όπως όλοι τώρα ζούσαν ειρηνικά,
πολλοί τουρίστες ήρθαν στο ξενοδοχείο.
Ακόμα και παλιοί εχθροί του.
Ακόμα και οι στρατιώτες
που σε παλιότερους καιρούς ο στρατηγός
τους έδινε διαταγές.
Όταν έμπαιναν και έβγαιναν από το ξενοδοχείο,
ο στρατηγός άνοιγε τη μεγάλη γυάλινη πόρτα
και έκανε μια αδέξια υπόκλιση, λέγοντας,
«Καλημέρα σας, κύριε».

Και εκείνοι, (που τον είχαν αναγνωρίσει)
του έλεγαν με άγριο βλέμμα:
«Οι υπηρεσίες που προσφέρει αυτό το ξενοδοχείο
είναι απαίσιες!
Πρόκειται για προσβολή!»
Και ο στρατηγός κοκκίνιζε βαθιά,
χωρίς να λέει κουβέντα.

Και ήταν σε όλους τελειώς αδιάφορος.

Ουμπέρτο Εκο, «Η βόμβα και ο στρατηγός»,
μτφρ. Έφη Καλλιφατίδη, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, 2004

Η βόμβα και ο στρατηγός

1. Γιατί τα άτομα που ήταν κλεισμένα στη βόμβα ήταν δυστυχισμένα; Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με βάση το κείμενο.

Εξαιτίας τους θα _____

Γιατί τα πάντα _____

Γιατί ολόκληρες πόλεις _____

Γιατί εκεί όπου άλλοτε υπήρχαν μικρά άσπρα σπίτια θα _____

_____

2. Γιατί οι κύριοι που συνάντησαν το στρατηγό τού ζήτησαν να αρχίσει έναν πόλεμο;

Γιατί _____

3. Γιατί ο στρατηγός αποφάσισε να αρχίσει τον πόλεμο;

Γιατί _____

4. Γιατί οι βόμβες δεν έσκαγαν όταν έπεφταν από το αεροπλάνο;

Γιατί _____

5. Πώς οι πελάτες του ξενοδοχείου αντιμετώπιζαν το στρατηγό που έγινε θυρωρός;

6. Πόσες παραγράφους έχει το κείμενο που διαβάσατε;

α. 3

β. 10

γ. 7

7. Να βάλετε στη σειρά τις προτάσεις, ώστε να σχηματιστεί σωστά η παράγραφος του κειμένου:

Αλλά οι βόμβες έπεφταν

Εν τω μεταξύ ο στρατηγός

Και οι άνθρωποι,

δεν έγινε καμία απολύτως έκρηξη

ευτυχισμένοι στα στενάχωρα καταφύγιά τους

τις έκαναν γλάστρες

και τις έριχνε μια μια σ' όλες τις πόλεις

πως η ζωή ήταν πιο όμορφη χωρίς βόμβες...

και άδειες όπως ήταν

Φόρτωσε τις βόμβες σ' ένα αεροπλάνο

Έτσι όλοι ανακάλυψαν

8. Να ψάξετε σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο και να συγκεντρώσετε πληροφορίες για τα πυρηνικά όπλα:

- Τι είναι τα πυρηνικά όπλα και γιατί είναι πιο επικίνδυνα από τα «συμβατικά», τα συνηθισμένα όπλα;
- Να συζητήσετε στην τάξη τις καταστροφικές τους συνέπειες στο περιβάλλον και στους ανθρώπους.
- Γνωρίζετε πότε, από ποιους και πού χρησιμοποιήθηκε η πρώτη ατομική βόμβα;

9. Είστε ένα άτομο μέσα στη βόμβα που έχει κρυμμένη ο στρατηγός. Αποφασίζετε να πείσετε τα άλλα άτομα ότι πρέπει να βγείτε από τη βόμβα, για να μη γίνει κάποια μεγάλη καταστροφή. Πώς θα τα πείσετε ότι, αν μείνετε εκεί, η ατομική βόμβα θα φέρει το θάνατο;

Για να δικαιολογήσετε τις απόψεις σας, χρησιμοποιήστε κυρίως προτάσεις αιτιολογικές που ξεκινούν με το **γιατί** και το **επειδή**. Μπορείτε να ξεκινήσετε κάπως έτσι:

Καλοί μου φίλοι. Σας φώναξα εδώ για να σας πω κάτι πολύ σημαντικό. Πρέπει να βγούμε από αυτή τη βόμβα. Γιατί αλλιώς θα _____

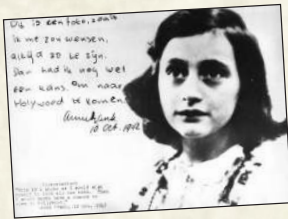

Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ

Η Άννα Φρανκ ήταν ένα κορίτσι εβραϊκής καταγωγής που έγραψε στο ημερολόγιό της για τα βάσανα του λαού της από τους ναζιστές Γερμανούς στο 2ο Παγκόσμιο πόλεμο. Λίγο μετά χάθηκε και η ίδια σε ένα στρατόπεδο συγκέντρωσης.

Αγαπητή Κίττυ,

Μάθαμε με λύπη κι απογοήτευση ότι πολλοί άνθρωποι στράφηκαν εναντίον των Εβραίων. Όλοι μας στο κρησφύγετο είμαστε βαθιά συγκλονισμένοι. Η αιτία για το μίσος εναντίον των Εβραίων είναι κατανοητή, ακόμη κι ανθρωπινή κάμποσες φορές, αλλά είναι απαράδεκτη.

Πάνω σ' αυτό, λογικά αναρωτιέται κανείς: γιατί, λοιπόν, γίνεται αυτός ο ατέλειωτος κι οδυνηρός πόλεμος; Μας λένε συνέχεια ότι πολεμάμε όλοι μαζί για τη λευτεριά, για την αλήθεια και το δίκιο. Ο Ντούσσελ, ο γιατρός που μοιράστηκε μαζί μου την καμαρούλα, έχει να μας πει ένα σωρό πράγματα για τον έξω κόσμο, τώρα πια που πάσαμε ν' ανήκουμε σ' αυτόν. Οι ιστορίες του είναι θλιβερές. Πολλοί φίλοι εξαφανίστηκαν.

Η τύχη τους μας τρομάζει. Κάθε βραδιά κτενίζουν την πόλη τα στρατιωτικά αυτοκίνητα με τους πράσινους μουσαμάδες. Οι Γερμανοί χτυπούν όλες τις πόρτες και ψάχνουν για Εβραίους. Αν βρουν Εβραίους, φορτώνουν στα καμιόνια ολόκληρη την οικογένεια. Όσοι δεν κρύβονται υπογράφουν την καταδίκη τους. Το πράγμα είναι τραγικό.

Το βράδυ βλέπω να περνάνε συχνά αυτές οι λιτανείες των ασθενών με τα παιδιά τους να κλαίνε, να σέρνονται κάτω απ' τις διαταγές μερικών κτηνανθρώπων, που τους χτυπούν με το μαστίγιο και τους βασανίζουν, ώσπου να πέσουν κάτω. Δε λυφούνται κανένα, ούτε τους γέρους, ούτε τα μωρά, ούτε τις έγκυες γυναίκες, ούτε τους αρρώστους. Όλοι είναι κατάλληλοι για το ταξίδι προς το θάνατο. Τι ωραία που είμαστε εδώ, στη σιγουριά και την ησυχία! Θα μπορούσαμε να κλείσουμε τα μάτια μπροστά σ' αυτή την φρίκη, αλλά υπάρχουν αυτοί που μας ήταν αγαπητοί, που φοβόμαστε γι' αυτούς το χειρότερο, χωρίς να μπορούμε να τους βοηθήσουμε.

Στο ζεστό μου κρεβάτι νιώθω ένα τίποτα, όταν σκέφτομαι τις πιο αγαπητές μου φίλες, που αρπάχτηκαν άγρια και ρίχτηκαν σ' αυτή την κόλαση. Τρόμος με κυριεύει στην ιδέα πως οι άνθρωποι, οι τόσο αγαπητοί μου, είναι παραδομένοι αυτή τη στιγμή στα χέρια των πιο κακών ανθρώπων του κόσμου.

Μόνο και μόνο γιατί είναι Εβραίοι.

Δική σου,
ANNA

Άννα Φρανκ, «Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ», μτφρ. Γ. Θωμόπουλος, εκδ. Μίνωας, 1999 (διασκευή)

Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ

1. Τι είδος κειμένου είναι το κείμενο που διαβάσατε; Για ποιον σκοπό γράφτηκε;
2. Να βρείτε λέξεις και φράσεις του κειμένου που αναφέρονται στη βία και τον πόλεμο.
3. Ποια είναι τα συναισθήματα της Άννας για όσα περιγράφει; Από ποιες φράσεις του κειμένου το καταλαβαίνετε;

Όπως έχουμε ξαναδεί, **σύνθετες** είναι οι λέξεις που αποτελούνται από δύο ή περισσότερες άλλες λέξεις. Έτσι, η λέξη **ημερολόγιο** έχει σχηματιστεί από τις λέξεις **ημέρα** και **λόγος**, που λέγονται **συνθετικά**.

4. Με τον ίδιο τρόπο, συμπληρώστε τα κενά με τις σύνθετες λέξεις ή με τα συνθετικά τους:

Σύνθετη λέξη	Α' συνθετικό	Β' συνθετικό
Υπογράφω		
Καταδίκη		
Ατέλειωτος		
	κτήνος	άνθρωπος
	εξ	αφανίζω

5. Να ενώσετε τις προτάσεις με την κατάλληλη λέξη για να δείξετε ότι η δεύτερη αποτελεί την αιτία της πρώτης.

Όλοι μας στο κρησφύγετο είμαστε βαθιά συγκλονισμένοι		η αιτία για το μίσος εναντίον των Εβραίων είναι απαράδεκτη.
Πολλοί φίλοι εξαφανίστηκαν. Η τύχη τους μας τρομάζει		κάθε βραδιά χτενίζουν την πόλη τα στρατιωτικά αυτοκίνητα και οι Γερμανοί χτυπούν όλες τις πόρτες και ψάχνουν για Εβραίους.
Το πράγμα είναι τραγικό		το βράδυ περνάνε συχνά οι λιτανείες των ασθενών με τα παιδιά τους που κλαίνε και σέρνονται κάτω από τις διαταγές μερικών κτηνανθρώπων...
Τρόμος με κυριεύει στην ιδέα πως οι άνθρωποι, οι τόσο αγαπητοί μου, είναι παραδομένοι στα χέρια των πιο κακών ανθρώπων του κόσμου		είναι Εβραίοι.

(Για τις αιτιολογικές προτάσεις βλ. ασκήσεις 482 και 501 → *Γλωσσικές Ασκήσεις*, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

6. Προετοιμάζοντας μια εκδήλωση στο σχολείο, ετοιμάστε ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Θα το χρησιμοποιήσετε σε ηλικιωμένους ανθρώπους που έζησαν εκείνα τα γεγονότα. Προσπαθήστε να μάθετε:

- πώς άλλαξε η ζωή τους με τον πόλεμο
- ποια ήταν τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετώπισαν
- κάποια ιστορία που θυμούνται και έχει ενδιαφέρον
- τι θα εύχονταν σήμερα για την ειρήνη.

7. Χρησιμοποιήστε, αν θέλετε, μαγνητόφωνο ή κρατήστε σημειώσεις και ετοιμάστε ένα άρθρο για την εφημερίδα του σχολείου σας, περιγράφοντας την εμπειρία αυτών των ανθρώπων από τον πόλεμο.

Συσσίτιο

Το βιβλίο περιγράφει τη διαδρομή του Πέτρου στην Αθήνα στα χρόνια της γερμανικής κατοχής 1941-1944. Στον «περίπατό του» γνωρίζει τη σκληρότητα του πολέμου και αντικρίζει εικόνες που θα μείνουν για πάντα χαραγμένες στη μνήμη του.

Στου Πέτρου το σχολείο, το άδειο γκαράζ, άρχισαν πάλι τα μαθήματα και τώρα δεν απουσιάζει κανένα παιδί, γιατί, αν λείψει, θα χάσει το συσσίτιο.

[...]

– Πάρτε τα κουτιά σας και μπείτε στη σειρά. Αρχίζει το συσσίτιο.

Βρόντηξαν τα τενεκεδάκια, σίγησαν ξανά κι ο κύριος Λουκάτος έδινε τα παραγγέλματα όπως στην παρέλαση: «Οι μικροί μπροστά, οι μεγάλοι πιο πίσω, οι άλλοι στη μέση. Μη θορυβείτε...».

Ο Σωτήρης κι ο Πέτρος στεκότανε στη μέση. Κοιτάνε όσο να φτάσει η σειρά τους τις μεγάλες σιδερένιες κουτάλες, που βυθίζονται στα καζάνια, χάνονται για λίγο κι ύστερα ξανασηκώνονται βαριές βαριές και αχνιστές κι αδειάζουν μέσα σε κάθε τενεκεδάκι μια πηχτουλή σούπα. Τα μικρά είναι τυχερά, που είναι μπροστά, πήραν κιόλας το συσσίτιό τους και φεύγουν γλείφοντας τις σταγόνες που έχουν περιχυθεί έξω από το τενεκεδάκι. Τη μια κουτάλα την κρατάει μια δασκάλα και την άλλη το κορίτσι με το μαύρο πουλόβερ, που το λένε Σοφία. Οι καλοντυμένες κυρίες έχουν στα χέρια τους κάτι χαρτιά, που πάνω είναι ζωγραφισμένος ο ερυθρός σταυρός. Σημειώνουν νούμερα και κουβεντιάζουν με τον κύριο Λουκάτο.

– Προβλέπουμε περίσσευμα ως τριάντα μερίδες, λέει η μία.

– Ποια παιδιά έχουν περισσότερη ανάγκη ρωτάει η άλλη.

– Όλα, απαντάει ο κύριος Λουκάτος. Αδενίτιδα εκατό τα εκατό.

– Μπα, σπρώχνει ο Σωτήρης τον Πέτρο, το 'ξερες πως έχουμε αδενίτιδα

Ο Πέτρος δεν το 'ξερε, μα δεν πρόλαβε να του απαντήσει, είχε φτάσει η σειρά του.

[...]

Η κουτάλα αδειάζει μέσα στο τενεκεδάκι του. Το τενεκεδάκι είναι ένα άδειο κουτί από φυτίνη, κίτρινο με μαύρα γραμμата. Ο παππούς φώναζε πριν από τον πόλεμο, που μαγείρευε η μαμά με φυτίνη. Το βούτυρο, έλεγε ο παππούς, είναι πιο νόστιμο. Μα η φυτίνη είχε τη μισή τιμή. Κι η μαμά ήθελε να κάνει οικονομίες... Το κουτί βάρυνε, του ζεμαπάει σχεδόν τα χέρια. Το κορίτσι με το μαύρο πουλόβερ τού χαμογελάει.

[...]

Ο Πέτρος πήρε μόνος του το δρόμο για το σπίτι. Ο Σωτήρης θα έμενε ως το τέλος, γιατί, λέει άμα τον έβλεπαν τόσο ζαρωμένο, θα του έδιναν οπωσδήποτε περίσσευμα... Περπατάει και κρατάει στα χέρια του το τενεκεδάκι της φυτίνης. Η καυτή σούπα τον ζεσταίνει. Είναι πηχτουλή, και, καθώς περπατάει, τρεμουλιάζουν στην επιφάνεια κάτι κηλίδες λάδι, που μοιάζουν σαν μικρά νησάκια. Αν δε ζεματούσε τόσο πολύ, θα 'πινε μια ρουφηξιά να δοκιμάσει τη γεύση της, μα πάλι καλύτερα που καίει, γιατί η μια ρουφηξιά θα 'φερε την άλλη και θα κινδύνευε το κουτί της φυτίνης να μείνει άδειο. Έφτασε το σπίτι κι ακούμπησε το τενεκεδάκι στο τραπέζι.

– Έφερα το ΣΥΣΣΙΤΙΟ, είπε, τόσο περήφανα λες και είχε βγει πρώτος στην τάξη.

Η μαμά πήγε κοντά, έκανε το σταυρό της κι έσκυψε και φίλησε το κίτρινο κουτί με τα μαύρα γραμμата λες και ήτανε εικόνισμα.

[...]

Άλκη Ζήη, «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου», εκδ. Κέδρος, 1974

Συσσίτιο

1. Ποια η είναι η σημασία της λέξης «συσσίτιο»;
  - α. επίσημο γεύμα.
  - β. φαγητό που μοιράζεται δωρεάν σε άστεγους, πρόσφυγες ή σε ομάδες ανθρώπων κατά τη διάρκεια πολέμου.
  - γ. όσπριο, όπως τα φασόλια και οι φακές, που το χρησιμοποιούμε για να φτιάχνουμε σούπες.

2. Να αιτιολογήσετε τον τίτλο του κειμένου.

3. Να διαλέξετε τη σωστή απάντηση σύμφωνα με το κείμενο:

- **Σε ποια εποχή γίνονται αυτά που περιγράφει η συγγραφέας του κειμένου;**
  - α. 1951-1954.
  - β. 1941-1944.
  - γ. 1961-1964.

- **Σε ποια περιοχή γίνονται αυτά που περιγράφει η συγγραφέας του κειμένου;**
  - α. στη Θεσσαλονίκη.
  - β. στην Πάτρα.
  - γ. στην Αθήνα.

- **Το σχολείο του Πέτρου στα χρόνια της γερμανικής κατοχής ήταν:**
  - α. ένα μεγάλο και καινούριο σχολικό κτίριο.
  - β. ένα άδειο σπίτι.
  - γ. ένα άδειο γκαράζ.

- **Οι μαθητές δεν απουσιάζουν από το σχολείο**
  - α. για να μη χάσουν τα μαθήματα.
  - β. για να μην πάρουν πολλές απουσίες.
  - γ. για να μη χάσουν το συσσίτιο.

- **Τι είναι ο Ερυθρός Σταυρός;**
  - α. διεθνής οργάνωση που βοηθάει όσους έχουν ανάγκη.
  - β. το αντικείμενο που έχει το σχήμα του σταυρού.
  - γ. παράσημο που φορούν οι στρατιωτικοί στον πόλεμο.

- **Ποιος μοιράζει δωρεάν το συσσίτιο στους μαθητές;**
  - α. το σχολείο.
  - β. οι κυρίες του Ερυθρού Σταυρού.
  - γ. η κυβέρνηση, το κράτος.

- **Τι φαγητό είναι το συσσίτιο που παίρνουν οι μαθητές;**
  - α. ψωμί αλειμμένο με φυτίνη.
  - β. σούπα.
  - γ. γιαούρτι σε τενεκεδάκι.

- **Τι το κάνει ο Πέτρος το συσσίτιό του;**
  - α. το πηγαίνει στο σπίτι του για να φάει όλη η οικογένεια από αυτό.
  - β. το τρώει, γιατί πεινάει πολύ.
  - γ. του πέφτει στο δρόμο, γιατί είναι πολύ ζεστό.

- **Τα παιδιά που περιγράφονται στο κείμενο είναι:**
  - α. πεινασμένα.
  - β. πλούσια.
  - γ. αυθάδη.

- **Το κείμενο προκαλεί στον αναγνώστη:**
  - α. χαρά, αισιοδοξία.
  - β. λύπη, στενοχώρια.
  - γ. αδιαφορία.

4. Να βρείτε μέσα στο κείμενο αποσπάσματα στα οποία φαίνεται ότι τα παιδιά του πολέμου είναι πολύ πεινασμένα. Γνωρίζετε άλλες περιπτώσεις ανάγκης, εκτός από τον πόλεμο, κατά τις οποίες μοιράζονται συσσίτια; Ποιες είναι αυτές;
5. «— Έφερα το ΣΥΣΣΙΤΙΟ, είπε, τόσο περήφανα λες και είχε βγει πρώτος στην τάξη. Η μαμά πήγε κοντά, έκανε το σταυρό της κι έσκυψε και φίλησε το κίτρινο κουτί με τα μαύρα γράμματα λες και ήτανε εικόνισμα.»
- Πόσο σημαντικό είναι το συσσίτιο σε καιρό πολέμου;
  - Πώς νιώθει ο Πέτρος όταν φέρνει το συσσίτιο στο σπίτι και πώς η μητέρα του; Ποιες συγκεκριμένες λέξεις και φράσεις σε αυτό το απόσπασμα εκφράζουν τα συναισθήματά τους;
6. Πολλοί από τους ανθρώπους που δέχονται τη βοήθεια που τους προσφέρουν τα συσσίτια λένε συχνά: «Θέλουμε να ζούμε με αξιοπρέπεια και όχι με το συσσίτιο». Συζητήστε στην τάξη τη δήλωση αυτή.
- Τα συσσίτια είναι προσωρινή ή μόνιμη λύση στο πρόβλημα της φτώχειας;
  - Τι χρειάζονται οι άνθρωποι αυτοί για να μπορούν να ζουν με αξιοπρέπεια;

7. Να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις με βάση το κείμενο ξεκινώντας με το σύνδεσμο «επειδή»:
- Γιατί τα μικρά ήταν τυχερά;
Επειδή _____.
  - Γιατί ο παππούς φώναζε πριν από τον πόλεμο;
Επειδή _____.
  - Γιατί ο Σωτήρης θα έμενε ως το τέλος του συσσιτίου;
Επειδή _____.
  - Γιατί ο Πέτρος σκέφτηκε ότι ήταν καλύτερα που η σούπα έκαιγε πολύ και δεν μπορούσε να τη δοκιμάσει;
Επειδή _____.

8. Διαλέξτε τις λέξεις από το πλαίσιο και συμπληρώστε τα κενά στις παρακάτω προτάσεις για να περιγράψετε την εικόνα σχετικά με το σερβίρισμα του συσσιτίου. Τι μέρος του λόγου είναι οι λέξεις που λείπουν;

στεκόντανε αδειάζουν ξανασηκώνονται κοιπάνε χάνονται βυθίζονται

Ο Σωτήρης κι ο Πέτρος _____ στη μέση. _____ όσο να φτάσει η σειρά τους τις μεγάλες σιδερένιες κουτάλες, που _____ στα καζάνια, _____ για λίγο κι ύστερα _____ βαριές βαριές και αχνιστές κι _____ μέσα σε κάθε τενεκεδάκι μια πηχτουλή σούπα.

Λόγος για την ειρήνη

Ο παρακάτω λόγος εκφωνήθηκε από τη 13χρονη Αμερικανίδα μαθήτρια Charlotte Aldebron σε μια συγκέντρωση στις ΗΠΑ στις 15 Φεβρουαρίου του 2003, με αφορμή τον πόλεμο του Ιράκ, που κηρύχτηκε τελικά από τις ΗΠΑ στις 20 Μαρτίου του 2003.

Όταν οι άνθρωποι σκέφτονται το βομβαρδισμό του Ιράκ, έχουν στο μυαλό τους την εικόνα του Σαντά Χουσεϊν με στρατιωτική στολή ή ίσως ένοπλων στρατιωτών με μεγάλα μουστάκια. Όω, τα μισά από τα 24 εκατομμύρια του ιρακινού λαού είναι παιδιά κάτω των 15 χρόνων. Αυτό σημαίνει 12 εκατομμύρια παιδιά. Παιδιά σαν και μένα. [...]

Ρίξτε λοιπόν μια ματιά πάνω μου, μια προσεκτική ματιά. Γιατί είμαι αυτό που θα έπρεπε να έχετε στο μυαλό σας όταν σκέφτεστε το βομβαρδισμό του Ιράκ. Είμαι αυτό που πρόκειται να καταστρέψετε. Αν είμαι τυχερή, θα σκοτωθώ αμέσως, σαν τα τριακόσια παιδιά που δολοφονήθηκαν από τις έξυπνες βόμβες σας σε ένα καταφύγιο στη Βαγδάτη στις 16 Φεβρουαρίου του 1991. [...] Μπορεί όμως να μην είμαι τυχερή, και να πεθάνω αργά, σαν τον 14χρονο Αλί Φαϊζάλ, που αυτή τη στιγμή είναι στο θάλαμο των ετοιμοθάνατων του νοσοκομείου παιδών της Βαγδάτης. Έχει κακόηθες καρκινικό λέμφωμα εξαιτίας του απεμπλουτισμένου ουρανού στα βλήματα του Πολέμου του Κόλπου.

Ή ίσως πεθάνω επώδυνα, όπως ο 18μηνος Μουσταφά, του οποίου τα ζωτικά όργανα έχουν καταστραφεί από παράσιτα. Ξέρω ότι είναι δύσκολο να το πιστέψει κανείς, αλλά ο Μουσταφά θα μπορούσε να είχε πλήρως αποθεραπευτεί με ένα φάρμακο αξίας μόλις 25 δολαρίων, που όμως δεν υπάρχει εξαιτίας των οικονομικών κυρώσεών σας.

Ή μπορεί και να μην πεθάνω, αλλά να ζήσω για χρόνια με ψυχολογικές επιπτώσεις που δεν μπορείτε να δείτε από μακριά. Όπως ο Σαλιμάν Μοχάεντ, που ακόμη και τώρα δεν μπορεί να ξεχάσει τον τρόπο που έζησε μαζί με τις μικρές αδελφές του, όταν βομβαρδίσατε το Ιράκ το 1991. [...] Ακόμη βλέπει εφιάλτες με σειρήνες αεροπορικών επιδρομών. Ή μπορεί να χάσω τους γονείς μου, όπως ο Αλί, που ήταν τριών χρόνων όταν δολοφονήσατε τον πατέρα του στον Πόλεμο του Κόλπου. Ο Αλί ξεσκόνιζε για τρία χρόνια καθημερινά τον τάφο του πατέρα του φωνάζοντάς

του: «Έλα, μπαμπά, μπορείς να βγεις τώρα, αυτοί που σε έβαλαν εδώ έχουν φύγει». Αλί, κάνεις λάθος λοιπόν. Φαίνεται ότι αυτοί οι άνθρωποι ξανάρχονται. Ή μπορεί να τα καταφέρω όπως ο Λούε Μαχέντ, που θυμάται ότι ο Πόλεμος του Κόλπου σήμαινε γι' αυτόν ότι δεν ήταν υποχρεωμένος να πηγαίνει σχολείο και ότι μπορούσε να ξενυχτά όσο εκείνος ήθελε. Σήμερα, όμως, χωρίς να έχει τελειώσει το σχολείο, προσπαθεί να ζήσει πουλώντας εφημερίδες στους δρόμους. [...]

Στο σχολείο διδαχθήκαμε να λύνουμε τα προβλήματα μας με τα άλλα παιδιά χωρίς να τα χτυπάμε ή να τα προσβάλλουμε, αλλά συζητώντας και χρησιμοποιώντας μηνύματα που αποκαλύπτουν τι νιώθουμε.

Ο σκοπός ενός παρόμοιου μηνύματος είναι να κάνεις τον άλλο να καταλάβει πόσο άσχημα σε έκαναν να νιώσεις οι πράξεις του, ώστε να συμμεριστεί τη θέση σου και να σταματήσει. Θα σας δώσω τώρα ένα τέτοιο μήνυμα:

Εμείς, όπως όλα τα παιδιά του Ιράκ, που περιμένουν βοήθεια να τους συμβεί το κακό

Εμείς, όπως τα παιδιά όλου του κόσμου, που, χωρίς να συμμετέχουν στη λήψη των αποφάσεων, υφίστανται όλες τις συνέπειες

Εμείς, όπως τα παιδιά που οι φωνές τους είναι πολύ μικρές και βρίσκονται πολύ μακριά για να ακουστούν
Νιώθουμε φόβο, όταν δεν γνωρίζουμε αν θα ζούμε αύριο.

Νιώθουμε θυμό, όταν κάποιος άνθρωπος θέλουν να μας σκοτώσουν ή να μας πληγώσουν ή να μας κλέψουν το μέλλον.

Νιώθουμε λύπη, επειδή το μόνο που θέλουμε είναι μια μητέρα κι έναν πατέρα, που να ξέρουμε ότι θα βρίσκονται μαζί μας για πάντα.

Τέλος, νιώθουμε μερδεμένα, επειδή δεν ξέρουμε τι λάθος έχουμε κάνει.

<http://alexikeravno.wordpress.com>, 2010 (διασκευή)

Λόγος για την ειρήνη

1. Ποιος έγραψε το κείμενο που διαβάσατε και ποια είναι η ηλικία του; Με αφορμή ποιον πόλεμο γράφτηκε το κείμενο αυτό; Ποια χώρα κήρυξε αυτόν τον πόλεμο; Εναντίον ποιας χώρας; Πότε;
2. Σε ποιους πιστεύετε ότι απευθύνεται η συγγραφέας με αυτό το κείμενο; Τι θέλει να πετύχει; Είναι ένα κείμενο που μιλάει για τα καλά της ειρήνης ή για τα κακά του πολέμου; Μπορείτε να βρείτε άλλους τίτλους για το κείμενο αυτό;
3. Πόσα εκατομμύρια παιδιά είχε η χώρα εναντίον της οποίας κηρύχτηκε αυτός ο πόλεμος;
4. Η συγγραφέας του κειμένου παρουσιάζει πέντε αρνητικές συνέπειες που μπορεί να έχει ένας πόλεμος στα παιδιά. Σας τις περιγράφουμε με δικά μας λόγια στην πρώτη στήλη. Μπορείτε να βρείτε ποιες προτάσεις στο κείμενο αντιστοιχούν σε αυτές και να τις συμπληρώσετε στη δεύτερη στήλη, όπως στο παράδειγμα;

ακαριαίος θάνατος:	Αν είμαι τυχερή, θα σκοτωθώ αμέσως
αργός θάνατος:	
επώδυνος θάνατος:	
ψυχολογικά προβλήματα:	
θάνατος γονιών:	
μη υποχρεωτικό σχολείο:	

5. Τώρα που βρήκατε τα αντίστοιχα αποσπάσματα μπορείτε να συμπληρώσετε για κάθε συνέπεια χωριστά όσες λεπτομέρειες αναφέρονται στο κείμενο και αφορούν παιδιά από προηγούμενους πολέμους. Δείτε το παράδειγμα.

α. ακαριαίος θάνατος:

Τριακόσια παιδιά σκοτώθηκαν σε καταφύγιο στη Βαγδάτη από βόμβες.

β. αργός θάνατος:

γ. επώδυνος θάνατος:

δ. ψυχολογικά προβλήματα

ε. θάνατος γονιών

στ. μη υποχρεωτικό σχολείο

---

6. Η συγγραφέας υποστηρίζει ότι το σχολείο μάς μαθαίνει πώς να λύνουμε με ειρηνικό τρόπο τα προβλήματά μας. Με ποιους τρόπους το καταφέρνει αυτό; Βρείτε στο κείμενο τις λέξεις που περιγράφουν αυτή τη θετική συμπεριφορά που μας διδάσκει το σχολείο.
7. Στο μήνυμα που στέλνει η συγγραφέας σε αυτούς που προκαλούν τους πολέμους φαίνεται ότι τα παιδιά όλου του κόσμου, όπως και τα παιδιά του Ιράκ, είναι αδύναμα. Ποιες λέξεις ή φράσεις χρησιμοποιεί για να περιγράψει την αδυναμία των παιδιών;
8. Συγκεντρώστε λέξεις ή φράσεις του κειμένου που αναφέρονται στον πόλεμο και φανερώνουν τις αρνητικές συνέπειες που προκαλεί στους ανθρώπους.

9. Συζητήστε στην τάξη για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα παιδιά εξαιτίας των πολέμων σε όλο τον κόσμο.

10. Τι νιώθουν τα παιδιά για τον πόλεμο; Αιτιολογήστε καθένα από τα συναισθήματά τους χρησιμοποιώντας αιτιολογικές προτάσεις, όπως στο παράδειγμα.

Νιώθουν φόβο, επειδή δε γνωρίζουν αν θα ζουν αύριο.

Νιώθουν _____

Νιώθουν _____

Νιώθουν _____

(Για τις αιτιολογικές προτάσεις βλ. ασκήσεις 482 και 501 → Γλωσσικές Ασκήσεις, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

11. Διαβάσατε το κείμενο 4 και σας φάνηκε ενδιαφέρον. Μπορείτε να γράψετε μια σύντομη περίληψη αυτού του κειμένου (παραλείποντας αριθμούς και λεπτομέρειες), για να δημοσιευτεί στην εφημερίδα του σχολείου σας; Μην ξεχάσετε να αναφέρετε:

- ✓ ποιος/ποια το έγραψε
- ✓ πότε το έγραψε
- ✓ τι ήθελε να πετύχει
- ✓ ποιες αρνητικές συνέπειες του πολέμου αναφέρει
- ✓ ποια αρνητικά συναισθήματα των παιδιών όλου του κόσμου περιγράφει.

Μπορείτε να ξεκινήσετε κάπως έτσι:

Διάβασα το πολύ ενδιαφέρον κείμενο που εκφώνησε η _____

τον Φεβρουάριο του _____ για να πείσει τις ΗΠΑ _____.

Για να το καταφέρει, αναφέρει _____

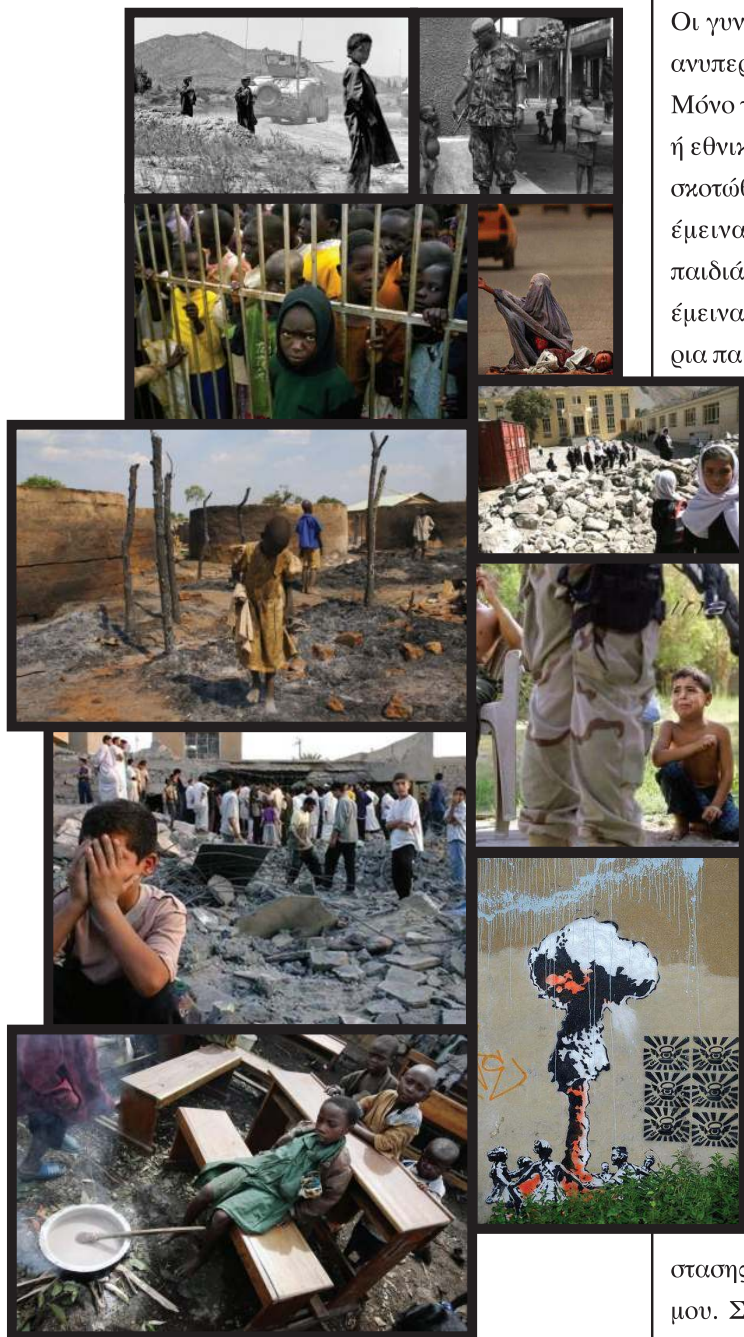

Τα παιδιά του πολέμου

Οι γυναίκες και τα παιδιά αποτελούν τα πιο ανυπεράσπιστα θύματα του πολέμου σήμερα. Μόνο τη δεκαετία του '90, εξαιτίας εμφύλιων ή εθνικών συρράξεων, 2 εκατομμύρια παιδιά σκοτώθηκαν, ενώ τουλάχιστον 6 εκατομμύρια έμειναν μόνιμα ανάπηρα, 12 εκατομμύρια παιδιά έμειναν άστεγα, ενώ 1 εκατομμύριο έμειναν ορφανά. Εκτιμάται ότι 10 εκατομμύρια παιδιά υποφέρουν από ψυχολογικά τραύματα πολέμου.

Χιλιάδες γυναίκες και κορίτσια βιάστηκαν. Μόνο στη Λιβερία 10.000 με 20.000 παιδιά εξαναγκάστηκαν ή απήχθησαν για να υπηρετήσουν ως στρατιώτες. Αυτή τη στιγμή βρίσκονται στο έδαφος περισσότερες από 100.000.000 νάρκες περιμένοντας τα ανυποψίαστα θύματά τους, περίπου μία νάρκη για κάθε 12 παιδιά.

Η UNICEF εφαρμόζει εδώ και πολλά χρόνια την πρωτοβουλία «ζώνες ειρήνης» με κατάπαυση του πυρός από τις αντιμαχόμενες πλευρές για να μπορέσει το προσωπικό της UNICEF να μεταφέρει ειδή πρώτης ανάγκης και για να εμβολιάσει τα παιδιά. Ακόμη, η UNICEF εφαρμόζει και υποστηρίζει προγράμματα για ασυνόδευτα παιδιά και προγράμματα ψυχολογικής αποκατά-

στασης των παιδιών μετά το τέλος του πολέμου. Σημαντικά είναι και τα προγράμματά της για την αποστράτευση και επανένταξη των παιδιών-στρατιωτών, που υπολογίζονται σε 250.000 σε όλο τον κόσμο.

UNICEF, <http://www.unicef.gr/action.php>, 2010

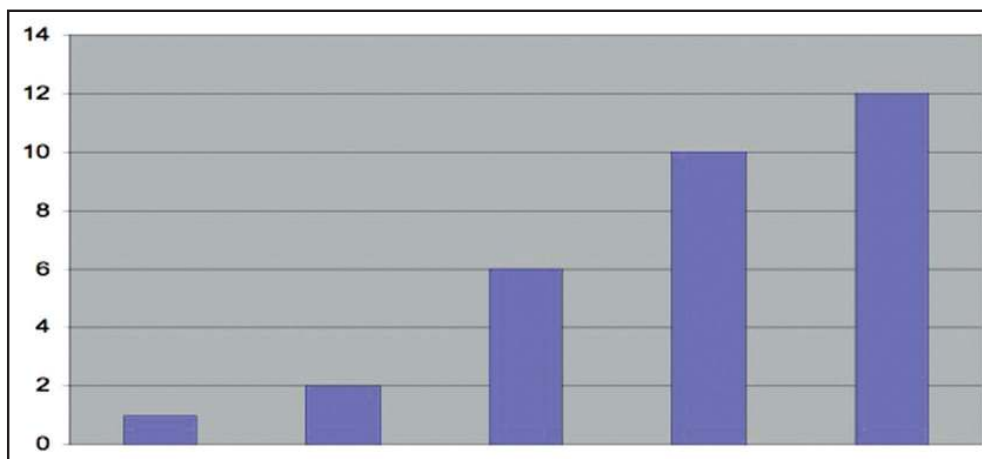
Τα παιδιά του πολέμου

1. Σύμφωνα με το κείμενο τα πιο ανυπεράσπιστα θύματα ενός πολέμου είναι οι γυναίκες και τα παιδιά. Μπορείτε να συμπληρώσετε χωριστά για την κάθε κατηγορία θυμάτων τις πληροφορίες που δίνει το κείμενο;

παιδιά	πόσα θύματα;	κατηγορία θυμάτων
γυναίκες		

2. Στο γράφημα που ακολουθεί οι αριθμοί δείχνουν σε εκατομμύρια τον αριθμό των θυμάτων που είναι παιδιά. Να χρησιμοποιήσετε τα στοιχεία του πίνακα της προηγούμενης ερώτησης για τα θύματα που είναι παιδιά και να συμπληρώσετε κάτω από κάθε ράβδο του γραφήματος την κατηγορία των θυμάτων που αντιστοιχεί στον σωστό αριθμό.

3. Να διαλέξετε τη σωστή απάντηση σύμφωνα με το κείμενο.

- **Τι είναι οι «ζώνες ειρήνης»;**
  - α. ειδικές στολές προστασίας από τις βόμβες, που φοράει το προσωπικό της UNICEF όταν μεταφέρει είδη ανάγκης σε περιοχές όπου γίνεται πόλεμος.
  - β. οι περιοχές στις οποίες επικρατεί ειρήνη μετά από αρκετά χρόνια πολέμου.
  - γ. το σταμάτημα του πολέμου από τους αντιπάλους για μικρό χρονικό διάστημα, που γίνεται με πρωτοβουλία της UNICEF για να μεταφερθούν είδη πρώτης ανάγκης και εμβόλια στα παιδιά.

- **Η UNICEF εφαρμόζει προγράμματα:**
  - α. ψυχολογικής αποκατάστασης των παιδιών κατά τη διάρκεια του πολέμου.
  - β. ψυχολογικής αποκατάστασης των παιδιών μετά τον πόλεμο.
  - γ. ψυχολογικής προετοιμασίας των παιδιών πριν το ξεκίνημα του πολέμου.

- **Τι είναι τα παιδιά-στρατιώτες;**
  - α. παιδιά που γίνονται στρατιώτες στον πόλεμο με τη θέλησή τους.
  - β. παιδιά που σκοτώθηκαν στον πόλεμο από στρατιώτες της χώρας τους.
  - γ. παιδιά που γίνονται στρατιώτες στον πόλεμο με τη βία.

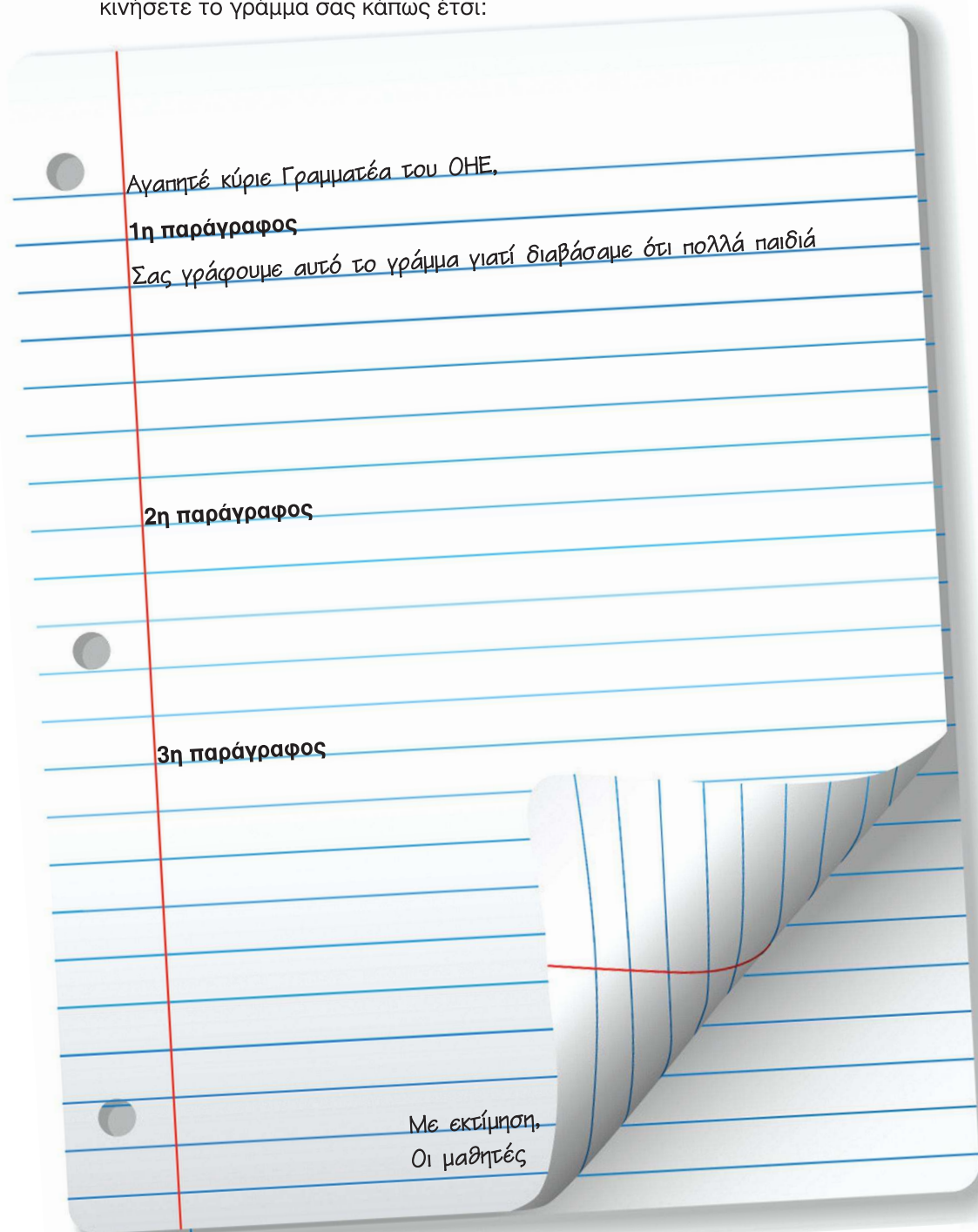
4. Να βρείτε πληροφορίες σχετικά με τη UNICEF και να συζητήσετε στην τάξη για τα προγράμματα που εφαρμόζει για την προστασία των παιδιών σε όλο τον κόσμο.

5. Θέλετε να γράψετε ένα γράμμα στον ΟΗΕ (οργάνωση που εκπροσωπεί όλα τα κράτη του κόσμου και φροντίζει για την ειρήνη) για να πείσετε ότι δεν πρέπει να υπάρχουν παιδιά-στρατιώτες.

Το γράμμα σας θα παρουσιάζει στην πρώτη παράγραφο το πρόβλημα που σας απασχολεί, στη δεύτερη παράγραφο θα εξηγήει με επιχειρήματα γιατί δεν πρέπει να υπάρχουν παιδιά-στρατιώτες και στην τρίτη παράγραφο θα ζητάει από τον ΟΗΕ να κάνει ορισμένες ενέργειες για να σταματήσει αυτό το φαινόμενο. Να ξεκινήσετε το γράμμα σας κάπως έτσι:

6. Οι τελικές προτάσεις δηλώνουν τον σκοπό που οδηγεί σε μια ενέργεια και ξεκινούν με το σύνδεσμο «για να». Μπορείτε να βρείτε στο κείμενο τέτοιες προτάσεις. Πόσες και ποιες είναι;

7. Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις με δικές σας τελικές προτάσεις.

- Κήρυξαν τον πόλεμο στη γειτονική χώρα για να _____
_____

- Περίμεναν να τελειώσει ο πόλεμος για να _____
_____

- Δε χρειάζονται ατομικές βόμβες και βομβαρδισμοί για να _____
_____

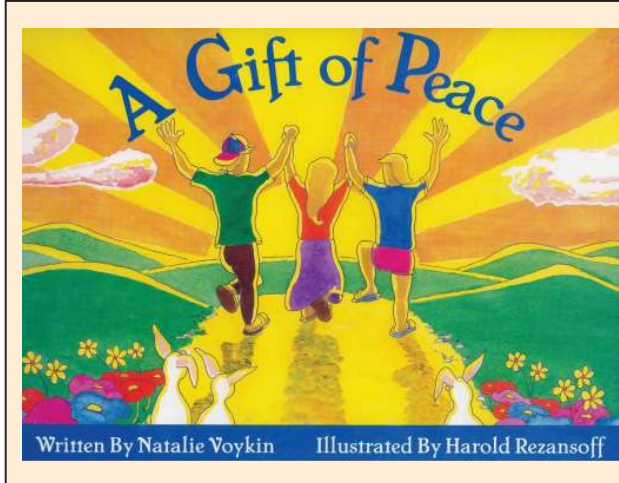
- Οι γυναίκες και τα παιδιά κρύφτηκαν σε υπόγεια καταφύγια για να _____
_____

- Στα προγράμματα της UNICEF τα παιδιά-στρατιώτες μαθαίνουν γραφή και ανάγνωση για να _____
_____

(Για το τελικό αίτιο βλ. ασκήσεις 479-480 → *Γλωσσικές Ασκήσεις*, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

Όνειρα με χαρταετούς και περιστέρια

Στο βιβλίο παρακολουθούμε την καθημερινή ζωή δύο αγοριών φτωχικής οικογένειας, στην Περούα. Ο Αλβάν γράφει ωραίες εκθέσεις και λατρεύει τους χαρταετούς. Ο Μείλου, ο μεγαλύτερος αδελφός, αγαπά τα περιστέρια. Ο καλύτερος φίλος του Αλβάν είναι ο Σαλέμ. Τα καλοκαίρια, τα παιδιά χωρισμένα σε δύο ομάδες, την ομάδα Τακ και την ομάδα Ζαρίν, παίζουν πετροπόλεμο. Όμως ξεσπά πραγματικός πόλεμος. Γίνονται μεγάλες καταστροφές και σκοτώνονται πολλοί άνθρωποι, μεταξύ των οποίων και οι δύο μικρές αδελφές του Σαλέμ, η Τουλή και η Σεκουλή. Τα παιδιά υπερασπίζονται ενωμένα την πατρίδα τους. Κι ο Αλβάν ονειρεύεται ότι κάποτε ο πόλεμος θα τελειώσει.

Οι βροχοσταγόνες του μεγάλου συννεφοδέντρου γέμισαν όλο τον ουρανό με μικρά πράσινα λιόφυλλα*. Τα φύλλα τύλιξαν ολόγυρα τ' αυτόματα και τα ντουφέκια και τα έκαναν σαν ανάλαφρα κλωνάρια δέντρων. Απ' τις κάννες των όπλων, αντί για σφαίρες, μπαρούτι και καπνό, τινάζονται λουλούδια, πεταλούδες, λιμπελούλες* και μπομπονιά*. Τα παιδιά της ομάδας Ζαρίν πυροβολούν την ομάδα Τακ όχι με σφαίρες, αλλά με μικρά μπουκέτα λουλούδια και πολύχρωμες πεταλούδες. Κι απ' αντίκρου, η ομάδα Τακ απαντάει με λιμπελούλες και μπομπονιά. Ο αέρας έχει γεμίσει μυρωδιές απ' τα λουλούδια κι απ' τα μπομπονιά. Ήταν σαν μέρα Πρωτοχρονιάς ή σαν γιορτή των Αγίων Πάντων. Τα παιδιά των δύο αντίθετων μαχαλάδων* ξεσπούν σε γέλια και τα γέλια τους ανεβαίνουν ως τον έβδομο ουρανό*. Γέλια, γέλια, χαρές και αγάπες κυριεύουν τα πάντα. Ο Αλβάν, εκεί ψηλά, πλάι στο πελώριο δέντρο που οι ρίζες του είναι στον ουρανό και τα κλαδιά του σ' όλον τον κόσμο, ο Αλβάν με τα χρωματιστά μπαλόνια του πετάει ανάλαφρα, πλημμυρισμένος από χαρά και νιώθει πως ο ήλιος και το φεγγάρι είναι δυο ρόδες στο δικό του ποδήλατο. Θέλει να πηδήσει στη σέλα των άστρων και κρατώντας το τιμόνι του ανέμου να φύγει μες στο άπειρο.

Άξαφνα, κάτω στη γη, ανάμεσα απ' τους καπνούς και τα σκοτάδια, βλέπει ένα περιστέρι ν' ανεβαίνει. Το περιστέρι είναι ο Ριπιδάτος, τ' αγαπημένο περιστέρι του Μείλου. Λίγο πιο κει, η Τουλή κι η Σεκουλή, οι αδερφές του Σαλέμ, για δεξ, στους ώμους τους έχουν φυτρώσει κάτι μικρά χρυσά φτεράκια και φτερουγάνε πίσω απ' το Ριπιδάτο κι έρχονται κοντά του. Ο Αλβάν απ' την πολλή χαρά έγινε ανάλαφρος σαν πούπουλο. Το μυρω-

δάτο αεράκι περνάει απ' το διάφανο βλέμμα του κι απ' τ' ολόδροσο χαμόγελό του.

Τούτη τη στιγμή, ο Σαλέμ, καβάλα σ' ένα κίτρινο περιστέρι, πλησιάζει τον Αλβάν. Οι δυο φίλοι αναπήδησαν κι έδωσαν τα χέρια. Και τότε, όλα τα παιδιά, κι απ' τις δυο ομάδες, πιάστηκαν χέρι χέρι σ' ένα μεγάλο κύκλο χορού. Ο Αλβάν έτρεξε ίσα στο χαρταετό του τον Κοκκινολαίμη και πήρε το μεγάλο τηλεγράφημα κρεμασμένο στο σπάγκο του. Πάνω στο τηλεγράφημα βλέπει γραμμένη την έκθεσή του που πρέπει να διαβάσει στην τάξη του σχολείου του τον επόμενο χρόνο. Όλα τα παιδιά τον παρακαλούν να τους τη διαβάσει. Ο Αλβάν πλησιάζει το χαρτί κοντά στα μάτια του κι αρχίζει να διαβάζει αργά αργά τις λέξεις και τις φράσεις γεμάτες φως. Έτσι που διαβάζει, είναι σαν να διαβάζει για τους ανθρώπους όλου του κόσμου, κι έτσι ψηλά που στέκεται μοιάζει σαν να 'ναι η ψυχή όλων των παιδιών του κόσμου κι έχει να πει ένα παγκόσμιο μήνυμα.

Η έκθεσή του αρχίζει μ' αυτά τα λόγια:

Τα όνειρά μου είναι όλο περιστέρια, χαρταετούς και πολύχρωμα μπαλόνια...

Φερεύντουν Φαριάντ,
«Όνειρα με χαρταετούς και περιστέρια»,
Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων Ε' και Στ' Δημοτικού,
ΟΕΔΒ

*λιόφυλλα (το λιόφυλλο): φύλλα ελιάς

*λιμπελούλες (η λιμπελούλα): έντομα που ζουν δίπλα σε νερό

*μπομπονιά (το μπομπονί): κονφέτα

*μαχαλάδων (ο μαχαλάς): συνοικιών, λαϊκών γειτονιών

*ως τον έβδομο ουρανό: η φράση σημαίνει ότι νιώθουν τα παιδιά τρισεντυχιμένα

Όνειρα με χαρταετούς και περιστέρια

1. Να βρείτε στο κείμενο εικόνες που να περιγράφουν το όραμα και την ελπίδα για παγκόσμια ειρήνη.
2. Να σημειώσετε τις λέξεις και τις φράσεις που μεταφέρουν την ευχάριστη ατμόσφαιρα της ειρήνης.
3. Στο κείμενο υπάρχουν πολύ λίγες λέξεις που θυμίζουν την ατμόσφαιρα του πολέμου. Μπορείτε να τις βρείτε;
4. Ο Αλβάν πετάει πάνω σε ένα παράξενο ποδήλατο. Μπορείτε να το περιγράψετε (από ποια μέρη αποτελείται και τι είναι αυτά);
5. Πώς οι δύο αντίπαλες ομάδες σταματούν τον πόλεμο μεταξύ τους; Τι κάνουν;

6. Αν ο ήλιος και το φεγγάρι ήταν δυο ρόδες στο δικό σας ποδήλατο, πού θα ταξιδεύατε μ' αυτό;

7. Σας δίνουμε ένα απόσπασμα από το κείμενο. Να βάλετε στη θέση των υπογραμμισμένων λέξεων άλλες, έτσι ώστε η σκηνή που περιγράφεται να μοιάζει με σκηνή πολέμου και όχι ειρήνης.

«Τα παιδιά της ομάδας Ζαρίν πυροβολούν την ομάδα Τακ με μικρά μπουκέτα λουλούδια και πολύχρωμες πεταλούδες. Κι απ' αντίκρυ, η ομάδα Τακ απαντάει με λιμπελούλες και μπομπόνια. Ο αέρας έχει γεμίσει μυρωδιές απ' τα λουλούδια κι απ' τα μπομπόνια. Ήταν σαν μέρα Πρωτοχρονιάς ή σαν γιορτή των Αγίων Πάντων. Τα παιδιά των δύο αντίθετων μαχαλάδων ξεσπούν σε γέλια και τα γέλια τους ανεβαίνουν ως τον έβδομο ουρανό. Γέλια, γέλια, χαρές και αγάπες κυριεύουν τα πάντα.»

8. Στο σχολείο σας θα γίνει μια εκδήλωση με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης. Να ζωγραφίσετε όποιες από τις εικόνες του κειμένου σας άρεσαν περισσότερο και η καλύτερη ζωγραφιά θα γίνει η εικόνα για την αφίσα της εκδήλωσης. Καλή επιτυχία!

Φαντάσου...

Imagine

Imagine there's no heaven
It 's easy if you try
No hell below us
Above us only sky
Imagine all the people
Living for today...

Imagine there's no countries
It isn't hard to do
Nothing to kill or die for
And no religion too
Imagine all the people
Living life in peace...

Imagine no possessions
I wonder if you can
No need for greed or hunger
A brotherhood of man
Imagine all the people
Sharing all the world...

You may say I'm a dreamer
but I'm not the only one
I hope someday you'll join us
And the world will be as one.

Φαντάσου

Φαντάσου να μην υπάρχει παράδεισος
Είναι εύκολο αν προσπαθήσεις
Ούτε κόλαση κάτω από τα πόδια μας
και πάνω μας μόνο ο ουρανός
Φαντάσου όλοι οι άνθρωποι
να ζούνε μόνο για το σήμερα...

Φαντάσου να μην υπάρχουν κράτη
Δεν είναι δα και δύσκολο
καμιά αιτία για να σκοτώσεις
ή να σκοτωθείς
και καμιά θρησκεία
Φαντάσου όλοι οι άνθρωποι
να ζουν ειρηνικά...

Φαντάσου να μην υπάρχουν ιδιοκτησίες
αναρωτιέμαι αν μπορείς
καμιά ανάγκη για απληστία ή για φτώχεια
μια αδελφότητα ανθρώπων
Φαντάσου όλους τους ανθρώπους
να μοιράζονται τον κόσμο...

Μπορεί να λες ότι είμαι ένας ονειροπόλος
αλλά δεν είμαι ο μόνος
εύχομαι μια μέρα να έρθεις κι εσύ μαζί μας
κι κόσμος να γίνει ένας.

Μουσική: John Lennon Στίχοι: John Lennon (1971)

Φαντάσου

1. Ποιο είναι το θέμα του τραγουδιού;
2. Πώς είναι ο κόσμος που μας προτρέπουν να φανταστούμε οι στίχοι του τραγουδιού; Τι δε θα έχει αυτός ο κόσμος; Πώς θα ζουν οι άνθρωποι;
3. Το τραγούδι αναφέρεται έμμεσα στους λόγους που οδηγούν σε πολέμους. Ποιοι είναι αυτοί;

4. Να συζητήσετε στην τάξη και άλλους λόγους που μπορεί να προκαλούν τους πολέμους στον κόσμο.

5. Να συνεχίσετε τους στίχους του τραγουδιού περιγράφοντας πώς φαντάζεστε εσείς έναν κόσμο που ζει ειρηνικά. Να συνεχίσετε ξεκινώντας με τη λέξη «Φαντάσου...».

6. Το τραγούδι είναι ένας ύμνος στην ειρήνη. Ξέρετε άλλα τραγούδια για την ειρήνη; Να ζητήσετε από τον καθηγητή σας να σας βοηθήσει να τα βρείτε και στη συνέχεια να γράψετε τους στίχους και να τους συζητήσετε στην τάξη σας.

Ειρήνη

Τ' όνειρο του παιδιού είναι η ειρήνη.
 Τ' όνειρο της μάνας είναι η ειρήνη.
 Τα λόγια της αγάπης κάτω απ' τα δέντρα
 είναι η ειρήνη.

Ο πατέρας που γυρνάει τ' απόβραδο μ' ένα φαρδύ χαμόγελο στα μάτια
 μ' ένα ζεμπίλι* στα χέρια του γεμάτο φρούτα
 και οι σταγόνες του ιδρώτα στο μέτωπό του
 είναι όπως οι σταγόνες του σταμιού που παγώνει το νερό στο παράθυρο,
 είναι η ειρήνη. [...]

Ειρήνη είναι η μυρουδιά του φαγητού το βράδυ,
 τότε που το σταμάτημα του αυτοκινήτου στο δρόμο δεν είναι φόβος,
 τότε που το χτύπημα στην πόρτα σημαίνει φίλος,
 και το άνοιγμα του παραθύρου κάθε ώρα σημαίνει ουρανός,
 γιορτάζοντας τα μάτια μας με τις μακρινές καμπάνες των χρωμάτων του,
 είναι η ειρήνη.

Ειρήνη είναι ένα ποτήρι ζεστό γάλα κι ένα βιβλίο μπροστά στο
 παιδί που ξυπνάει. [...]

Τότε που οι φυλακές επισκευάζονται να γίνουν βιβλιοθήκες,
 τότε που ένα τραγούδι ανεβαίνει από κατώφλι σε κατώφλι τη νύχτα,
 είναι η ειρήνη. [...]

Η ειρήνη είναι τα σφιγμένα χέρια των ανθρώπων,
 είναι το ζεστό ψωμί στο τραπέζι του κόσμου,
 είναι το χαμόγελο της μάνας.
 Τίποτ' άλλο δεν είναι η ειρήνη. [...]

Γιάννης Ρίτσος, «Ποιήματα 1941-1958», τόμ. Β', εκδ. Κέδρος, 1984

*το ζεμπίλι: μεγάλος ανοιχτός σάκος, που χρησιμοποιείται για τη μεταφορά οικοδομικών υλικών ή για τα ψώνια

Ειρήνη

1. Με ποιες εικόνες περιγράφει ο ποιητής την ειρηνική ζωή; Ποια απ' αυτές σας συγκινεί περισσότερο και γιατί;
2. Στο ποίημα υπάρχουν κάποια σημεία τα οποία φέρνουν στο μυαλό μας εικόνες της καθημερινής ζωής των ανθρώπων στον πόλεμο. Να τα σημειώσετε στο κείμενο.

3. Να βρείτε στο ποίημα λέξεις με θετική σημασία που αποδίδουν τις χαρές της ειρηνικής ζωής. Να τις γράψετε και να συμπληρώσετε τις αντίθετές τους, που μας θυμίζουν εικόνες πολέμου, όπως στο παράδειγμα.

όνειρο του παιδιού	#	εφιάλτης του παιδιού

4. Τι άλλα πράγματα μπορεί να είναι η ειρήνη; Να γράψετε ένα μικρό κείμενο στο οποίο να περιγράφετε τι σημαίνει για σας η ειρήνη.

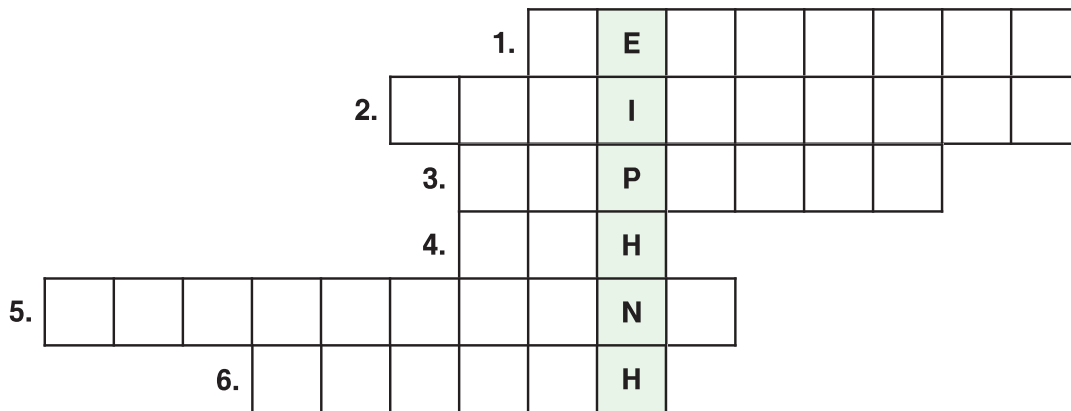

5. Να ζωγραφίσετε όποια εικόνα του ποιήματος σας αρέσει περισσότερο και να προσθέσετε κάτω από αυτήν ως λεζάντα τους κατάλληλους στίχους από το ποίημα. Στη συνέχεια, μπορείτε να συγκεντρώσετε όλα τα έργα σας και να οργανώσετε μια έκθεση ζωγραφικής.

6. Να συμπληρώσετε την ακροστιχίδα της ειρήνης.

1. Ο θαυμασμός και η εκτίμηση που νιώθουμε για κάποιον του οποίου αναγνωρίζουμε την αξία και του φερόμαστε όπως ταιριάζει στην ηλικία, στη θέση του κτλ.
2. Ό,τι έχει πετύχει ο άνθρωπος στην επιστήμη, στην τέχνη, στην οικονομία κτλ.
3. Αυτό που έχει ο μορφωμένος, ο καλλιεργημένος άνθρωπος.
4. Η ζωντάνια, η μεγάλη δραστηριότητα.
5. Όταν υπάρχει αυτή, εφαρμόζονται οι νόμοι.
6. Κάτι που οργανώνουμε για να δείξουμε τη χαρά μας για κάποιο ευχάριστο γεγονός.

Η πτήση των γερανών

Σ' ευχαριστώ που με επισκέφτηκες και μου έφερες αυτό το υπέροχο χαρτί. Μακάρι να μπορούσα να φτιάξω γρηγορότερα τους γερανούς, αλλά είμαι τόσο κουρασμένη αυτές τις μέρες που μου είναι δύσκολο να τους δώσω σχήμα. Η τέχνη του οριγκάμι η γιαπωνέζικη τέχνη τυλίγματος χαρτιών είναι αρχαία.

Τυλίγοντας χαρτιά, μπορείς να φτιάξεις όλων των ειδών τα σχήματα, όπως βατράχους και δράκους και πουλιά. Ο γερανός είναι ιερός στην πατρίδα μου και μεταφέρει τις επιθυμίες μας στο ουράνιο βασίλειο.

Τώρα φτιάχνω τη δεύτερη σειρά από χίλιους γερανούς και εύχομαι να πραγματοποιηθεί η επιθυμία μου. Υπάρχει μια παράδοση στην Ιαπωνία: αν ένας άρρωστος τυλίξει χίλιους γερανούς κι ευχηθεί να γίνει καλά, τότε θα πραγματοποιηθεί η ευχή του. Η μητέρα μου έκανε μια ευχή για μένα και για την άλλη κοπέλα, την Κίγιο, όταν μας έβαλαν μαζί σ' αυτόν το θάλαμο του νοσοκομείου. Ύστερα κάποια κορίτσια από το γυμνάσιο έστειλαν αμέτρητους γερανούς σε όσους από εμάς πάσχουμε από ασθένειες που προέρχονται από την ατομική βόμβα. Εγώ έλαβα μια σειρά, αλλά όχι και η Κίγιο. Έτσι, αποφασίσαμε να φτιάξουμε χίλιους γερανούς μαζί μήπως πραγματοποιηθεί η επιθυμία μας και γίνουμε καλά κι οι δυο μας. Η ευχή της Κίγιο πραγματοποιείται, η δική μου όμως όχι κι έτσι προσπαθώ ξανά. Έχω αντέξει περισσότερο από ό,τι θα περίμενε κανείς. Ίσως λοιπόν αυτή τη φορά

Έχω φτιάξει πάνω από εξακόσιους μέχρι τώρα και για λίγο έγινα καλύτερα. Αλλά τώρα δεν ξέρω.

Σαντάκο Σασάκι
Χιροσίμα

Στις 5 Οκτωβρίου 1955, η δωδεκάχρονη Σαντάκι έπεσε για ύπνο και δεν ξύπνησε ποτέ ξανά. Είχε ολοκληρώσει 644 γερανούς. Οι συμμαθητές της δούλεψαν όλοι μαζί για να φτιάξουν 356 γερανούς ακόμα, έτσι ώστε η φίλη τους να μπορέσει να θαφτεί με χίλιους γερανούς τριγύρω της.

Νέοι άνθρωποι από όλη την Ιαπωνία μάζεψαν αρκετά χρήματα για να φτιάξουν ένα άγαλμα της Σαντάγκο. Τα αποκαλυπτήρια έγιναν το 1958 στο Πάρκο της Ειρήνης, στη Χιροσίμα. Το άγαλμα δείχνει ένα κορίτσι που στέκεται πάνω σε μια γρανιτένια βάση που έχει το σχήμα ενός βουνού του παραδείσου. Τα χέρια της είναι ανασηκωμένα

ψηλά κρατώντας έναν τεράστιο γερανό. Για να διαδώσουν την επιθυμία της Σαντάγκο για παγκόσμια ειρήνη, παιδιά από όλο τον κόσμο στέλνουν κάθε χρόνο χιλιάδες χάρτινους γερανούς, που τοποθετούνται στη βάση του αγάλματος.

Χαραγμένη εκεί είναι η επιθυμία

που μοιράζονται όλα αυτά τα παιδιά:

*«Αυτή είναι η φωνή μας,
αυτή είναι η προσευχή μας,
ειρήνη στον κόσμο».*

Ρεμπέκα Χέιζελ, «Ηρωικά παιδιά», μτφρ. Τζένη Κουσουνέλου, εκδ. Φυτράκη (διασκευή) από το βιβλίο Γλώσσα γ' δημοτικού, τεύχ. 3, ΟΕΔΒ

Η πτήση των γερανών

1. Τι είναι ο «γερανός»;

- α.** πουλί που ζει στο νερό.
- β.** το ελικόπτερο.
- γ.** ο μικρός βάτραχος.

2. Διαβάστε το κείμενο και απαντήστε με λίγα λόγια:

- Το κείμενο που διαβάσατε είναι μια ιστορία φανταστική ή στηρίζεται σε πραγματικά γεγονότα;
- Σε ποια χώρα και σε ποια πόλη αυτής της χώρας ζούσε η Σαντάκο και τα άλλα παιδιά της ιστορίας; Ποιο πρόβλημα αντιμετώπιζε η μικρή Σαντάκο; Τι της το προκάλεσε;
- Γιατί ο γερανός είναι ιερός στη χώρα αυτή; Τι πιστεύουν οι άνθρωποι ότι κάνει;
- Ποια παράδοση υπάρχει σε αυτή τη χώρα για τους γεραμούς;
- Πόσους γεραμούς τελικά πρόλαβε να φτιάξει η Σαντάκο; Γιατί;
- Πότε έφυγε από τη ζωή η Σαντάκο;
- Πού βρίσκεται το άγαλμά της και τι παριστάνει;
- Τι γιορτή γίνεται κάθε χρόνο στο μνημείο της;
- Ποιο είναι το μήνυμα που στέλνουν κάθε χρόνο τα παιδιά με αφορμή τη γιορτή αυτή;

3. Να συζητήσετε στην τάξη τα συναισθήματα που σας προκάλεσε η ιστορία που διαβάσατε. Τι σας συγκίνησε περισσότερο;

4. Να βρείτε πληροφορίες για την επίθεση με πυρηνικά όπλα που έγινε στην Ιαπωνία και να τις παρουσιάσετε στην τάξη (πότε έγινε, από ποιους, σε ποιες πόλεις της Ιαπωνίας, τι συνέπειες είχε για τους ανθρώπους της χώρας αλλά και για την παγκόσμια ιστορία).

5. «Στις 5 Οκτωβρίου... στη βάση του αγάλματος.»: Να βρείτε στο απόσπασμα του κειμένου τις τελικές προτάσεις που ξεκινούν με το «για να» και να τις υπογραμμίσετε.

(Για το τελικό αίτιο βλ. ασκήσεις 479-480 → *Γλωσσικές Ασκήσεις*, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

6. Το σχολείο σας θα πάρει μέρος στη γιορτή που διοργανώνεται κάθε χρόνο στη Χιροσίμα στη μνήμη της μικρής Σαντάκο. Να γράψετε μηνύματα όπως αυτό που είναι χαραγμένο στη βάση του μνημείου της, για να εκφράσετε την επιθυμία σας και τις ευχές σας για παγκόσμια ειρήνη.

7. Να αναζητήσετε στο διαδίκτυο υλικό σχετικά με την πυρηνική επίθεση στη Χιροσίμα και στο Ναγκασάκι (φωτογραφίες, αποσπάσματα εφημερίδων εκείνης της εποχής και συνεντεύξεις ανθρώπων που έζησαν το γεγονός) και να διοργανώσετε μια μικρή έκθεση στο σχολείο σας με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης.

8. Στείλτε κι εσείς το μήνυμά σας για παγκόσμια ειρήνη φτιάχνοντας γερανοί με την τεχνική οριγκάμι. Για να μάθετε πώς να σχεδιάζετε βήμα προς βήμα ένα γερανό, μπορείτε να επισκεφτείτε την παρακάτω διεύθυνση στο διαδίκτυο: <http://www.origami.org.uk/origamicrane.htm>

Μην ξεχάσετε να γράψετε τα μηνύματά σας στα φτερά του γερανού!

ΕΙΡΗΝΗ του Αριστοφάνη

Η Ειρήνη είναι κωμωδία του Αριστοφάνη. Παίχτηκε για πρώτη φορά το 421 π.Χ. και θεωρείται ένα από τα πιο αντιπολεμικά έργα όλων των εποχών. Το κείμενο που ακολουθεί περιγράφει την υπόθεση της κωμωδίας.

Ο πόλεμος έχει πιάσει την Ειρήνη και την έχει κλείσει σε μια σπηλιά ενός βουνού. Τοποθέτησε, μάλιστα, μπροστά στην είσοδο της σπηλιάς, ένα μεγάλο βράχο κι έτσι η Ειρήνη δεν μπορεί να βγει και να είναι μαζί με τους ανθρώπους. Το αποτέλεσμα: ο Πόλεμος είναι ο κύριος και αφέντης όλης της γης! Οι άνθρωποι πολεμούν συνεχώς. Οι πόλεις-κράτη της Ελλάδας χτυπιούνται μεταξύ τους ασταμάτητα και κάθε προσπάθεια για ειρήνη είναι χαμένη, αφού η Ειρήνη είναι αιχμάλωτη του πολέμου. Οι άντρες έχουν παρατήσει τα σπίτια τους, τις οικογένειες και τις δουλειές τους και τρέχουν στις μάχες. Η γη είναι εγκαταλελειμμένη, αφού δεν υπάρχει κανείς να την καλλιεργήσει. Τα χωράφια, τα κτήματα, τα αμπέλια και τα περιβόλια όλα ξεράθηκαν και οι σοδειές καταστράφηκαν.

Ο Τρυγαίος είναι ένας αμπελουργός, που απελπισμένος από την κατάντια των αμπελιών του, αποφασίζει να πάει και να ελευθερώσει την Ειρήνη. Ετοιμάζεται για το μεγάλο ταξίδι του και ξεκινάει. Φεύγει πετώντας πάνω σ' ένα τεράστιο σκαθάρι. Πηγαίνει πρώτα ψηλά στον Όλυμπο για να ζητήσει τη βοήθεια των δώδεκα θεών. Εκεί συναντάει το θεό Ερμή και του ζητάει να ελευθερώσουν μαζί την Ειρήνη. Ο Ερμής τού λέει ότι οι θεοί δεν ενδιαφέρονται καθόλου για την Ειρήνη. Ο Δίας μάλιστα δήλωσε ότι όποιος την ελευθερώσει θα θανατωθεί. Ο Τρυγαίος τότε τάζει δώρα στον Ερμή και του ζητάει να τον βοηθήσει κρυφά, γιατί η γη και οι άνθρωποι καταστρέφονται από τον πόλεμο.

Ο Πόλεμος παρουσιάζεται φοβερός και τρομερός! Έχει μαζέψει μέσα σ' ένα τεράστιο γουδί όλες τις πόλεις-κράτη της Ελλάδας και τις κοπανάει

με το γουδοχέρι για να τις λιώσει. Ο Τρυγαίος πρέπει να προλάβει το κακό προτού να είναι πολύ αργά...

Τελικά, ο Τρυγαίος καταφέρνει με κόπο να ελευθερώσει την Ειρήνη! Την βγάζει μέσα από το βράχο μαζί με την Οπώρα και τη Θεωρία. (Η Οπώρα ήταν η προσωποποίηση της πλούσιας καρποφόρας γης και της συγκομιδής των αγαθών και η Θεωρία ήταν η προσωποποίηση των επίσημων αποστολών σε γιορτές φιλικών πόλεων.) Όλοι καλωσορίζουν με ενθουσιασμό την Ειρήνη, όμως αυτή σωπαίνει και δε μιλάει σε κανέναν. Όλοι απορούν και αναρωτιούνται γιατί κρατάει τέτοια στάση αντί να χαιρέται και να πανηγυρίζει που ελευθερώθηκε.

Τότε η Ειρήνη εξομολογείται στον Ερμή ότι είναι πολύ πικραμένη με τους ανθρώπους. Οι άνθρωποι δεν της δίνουν καθόλου αξία και την παραμελούν. Έχουν το μυαλό τους στον πόλεμο και δεν ενδιαφέρονται για τα αγαθά της ειρήνης. Αντίθετα κάποιοι πλουτίζουν από τον πόλεμο (οπλοπώλες) και δε νοιάζονται για τίποτε άλλο παρά μόνο για τα κέρδη τους. Για το λόγο αυτό κι αυτή τούς έχει θυμώσει. Τότε ο Τρυγαίος παρακαλεί την Ειρήνη να συγχωρέσει τους άμυαλους ανθρώπους και να τους δώσει άλλη μια ευκαιρία να συμμορφωθούν. Η Ειρήνη δέχεται κι όλοι μαζί κατεβαίνουν στη γη.

Ο Τρυγαίος μιλάει στους ανθρώπους και τους διηγείται όλα όσα έγιναν. Τους μαλώνει για την απαίσια συμπεριφορά τους προς την Ειρήνη. Τους ζητάει να συνέλθουν, γιατί οι καταστροφές του πολέμου έφτασαν στο χειρότερο βαθμό. Οι άνθρωποι δυστυχισμένοι, ταλαιπωρημένοι και κατεστραμμένοι από το φοβερό πόλεμο παρακαλούν την Ειρήνη να γυρίσει κοντά τους. Την ικετεύουν και τελικά την πείθουν.

Έτσι, όλοι είναι ευτυχισμένοι με την επιστροφή της Ειρήνης στη γη και στους ανθρώπους. Ο Τρυγαίος παντρεύεται την Οπώρα και η Θεωρία γυρίζει πίσω στη Βουλή. Όλοι μαζί χαρούμενοι, γλεντάνε τρώγοντας και τραγουδώντας.

<http://www.neo.gr>, 2010

Ειρήνη του Αριστοφάνη

1. Διαβάστε το κείμενο και απαντήστε σύντομα στις ερωτήσεις:

- Με ποιο τρόπο ο Πόλεμος κατάφερε να γίνει κύριος και αφέντης της γης;
- Ποιες είναι οι συνέπειες από την επικράτηση του πολέμου; Να συμπληρώσετε τις προτάσεις:

Οι πόλεις-κράτη της Ελλάδας _____

_____

Οι άντρες _____

_____

Τα χωράφια _____

_____

- Περιγράψτε την εικόνα του Πολέμου. Πώς παρουσιάζεται, τι κάνει;
- Γιατί ο Τρυγαίος αποφασίζει να ελευθερώσει την Ειρήνη; Τι κάνει για να την ελευθερώσει;
- Γιατί η Ειρήνη είναι θυμωμένη με τους ανθρώπους;

2. «Οι άνθρωποι δεν της δίνουν καθόλου αξία και την παραμελούν. Έχουν το μυαλό τους στον πόλεμο και δεν ενδιαφέρονται για τα αγαθά της ειρήνης. Αντίθετα, κάποιοι πλουτίζουν από τον πόλεμο (οπλοπώλες) και δε νοιάζονται για τίποτε άλλο παρά μόνο για τα κέρδη τους.»:

Με αφορμή αυτό το απόσπασμα να συζητήσετε στην τάξη τις αιτίες των πολέμων. Πιστεύετε ότι η άποψη που εκφράζεται στην κωμωδία «Ειρήνη» του Αριστοφάνη ισχύει και σήμερα;

3. Συνεχίστε τις προτάσεις που ακολουθούν για να γράψετε μια πιο σύντομη περίληψη της υπόθεσης.

Ο Πόλεμος έχει φυλακίσει την Ειρήνη _____.

Το αποτέλεσμα είναι _____

_____

Ο αμπελουργός Τρυγαίος δεν αντέχει άλλο τις συμφορές από τον πόλεμο και αποφασίζει _____

Για τον λόγο αυτό _____

_____

Τελικά, καταφέρνει _____,

αλλά αυτή _____

_____

Οι άνθρωποι την ικετεύουν _____

και αυτή τελικά _____

Όλοι μαζί _____

4. Ένα μαθητικό περιοδικό διοργανώνει έναν διαγωνισμό για την καλύτερη αντιπολεμική ιστορία, το καλύτερο διήγημα, ποίημα ή παραμύθι. Το σχολείο σας αποφασίζει ότι θα πάρει μέρος σε αυτόν το διαγωνισμό. Οι μαθητές κάποιων σχολείων έγραψαν τέτοιες ιστορίες σε παλιότερους διαγωνισμούς. Σας τις παρουσιάζουμε ως παραδείγματα για τις ιστορίες που θα γράψετε εσείς (σε ομάδες ή ο καθένας μόνος του).

Μηχανές της ειρήνης

Τα τανκς της ειρήνης θα οργάνουν τα χωράφια των γεωργών. Έτσι θα καλύτερευσει η παραγωγή τροφίμων και δε θα υπάρχουν πεινασμένοι.

Οι πύραυλοι της ειρήνης, όταν πέφτουν στη γη, αντί για θύματα, θα αφήνουν πίσω τους λιβάδια με καταπράσινο χορτάρι.

Τα υποβρύχια της ειρήνης θα πετάνε τορπίλες, που ανοίγουν στο νερό και ελευθερώνουν υγρά που καθαρίζουν τη θάλασσα. Έτσι, οι άνθρωποι θα κάνουν μπάνιο σε καθαρές θάλασσες.

Οι μηχανές της ειρήνης αντί για πυραύλους θα πετάνε τρόφιμα στις φτωχογειτονιές και έτσι οι άνθρωποι δε θα πεινάνε πια.

Τα ελικόπτερα της ειρήνης θα πετάνε βιβλία: λογοτεχνικά, περιπετειώδη, μύθους, διηγήματα για να μορφώνονται οι άνθρωποι.

Οι βόμβες της ειρήνης θα βγάζουν ένα αέριο που θα καταπολεμά τις ασθένειες που προκαλεί η ραδιενέργεια.

Μαθητές της Ε΄ Δημοτικού του 12ου Δημοτικού Σχολείου Γαλατσίου Αθήνας, από το ηλ. περιοδικό «Αερόστατο», τεύχ. 124, 2003 (<http://isocrates.minedu.gov.gr>)

Την ειρήνη αναζητούμε, όχι τον πόλεμο

«Ανέμυαλοι όσοι αποζητούν τη δόξα, με λόγες και με δυνατά στον πόλεμο κοντάρια, λογιάζοντας αστόχαστα πως έτσι θα πάψουν των θνητών τις συμφορές. Γιατί, αν το δίκιο σου ζητάς με το αίμα, η αμάχνη δε θα λείψει από τον κόσμο.» Ευριπίδη Ελένη 412 π.Χ.
25 περίπου αιώνες μετά και οι άνθρωποι φαίνεται να μην έχουν διδαχτεί από την ιστορία και τη ζωή. Η σοφία και ο πολιτισμός εξαντλείται στις καταναλωτικές ανάγκες μας.

Για μια ακόμη φορά βρεθήκαμε στην «αλόγιστη αμάχνη» ανθρώπων και εθνών προς τιμή των «θεών» του συμφέροντος και του κρήματος.

Οι ηγέτες αυτού του αστόχαστου κόσμου σχεδίασαν έναν πόλεμο χωρίς να υπολογίσουν τις συνέπειες.

Εμείς στο παράλογο του πολέμου αντιπαραθέτουμε την πίστη μας στη ζωή [...]

Σας στέλνουμε το μήνυμά μας για να δηλώσουμε το δικό μας παρόν στην εποχή μας.

Δε θέλουμε να παρακολουθήσουμε άλλες εικόνες φρίκης στις οθόνες μας.

Και κυρίως δε θέλουμε να είμαστε θεατές μιας φρικτής πραγματικότητας.

Με την ελπίδα και την αισιοδοξία ότι εμείς θα ... «διδαχτούμε»...

Μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου Πέπλου στο Νομό Έβρου, από το ηλ. περιοδικό «Αερόστατο», τεύχ. 124, 2003 (<http://isocrates.minedu.gov.gr>)

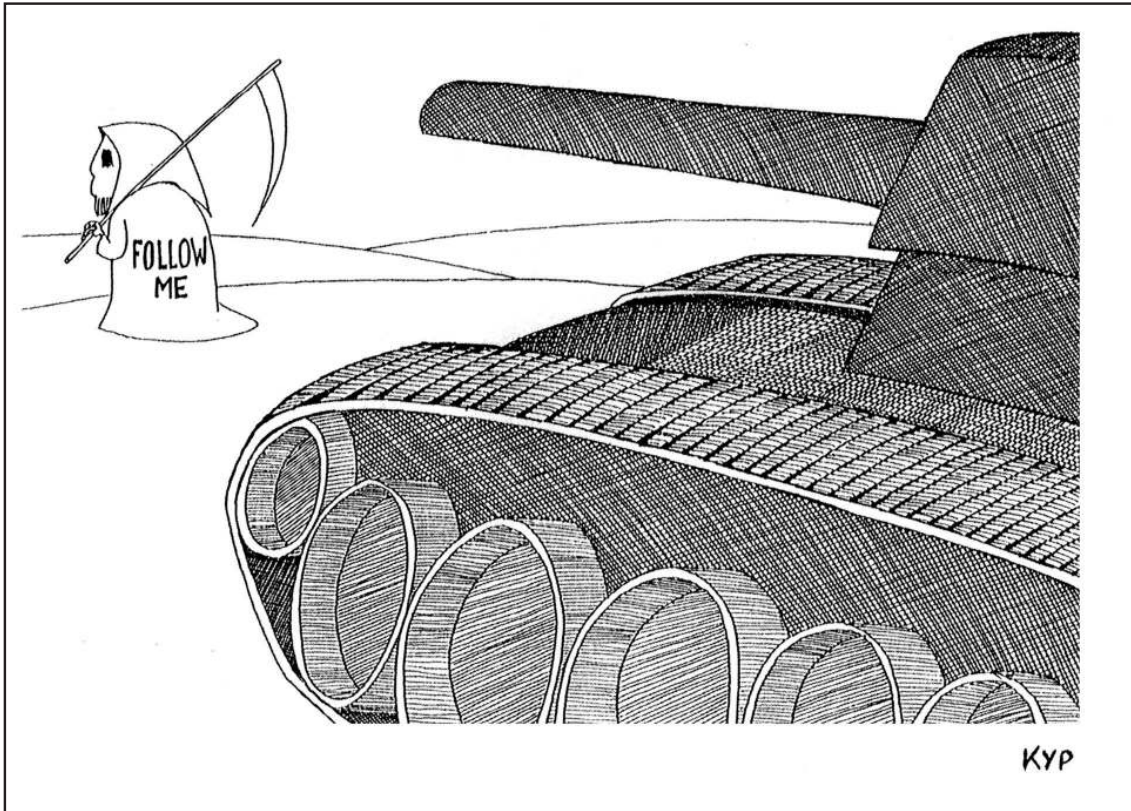
5. Αν σας άρεσε η υπόθεση της κωμωδίας του Αριστοφάνη, μπορείτε με τη βοήθεια του καθηγητή σας να ετοιμάσετε μια παράσταση του έργου αυτού στη γιορτή για την Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης. Για να την προετοιμάσετε θα πρέπει:

- ✓ Να βρείτε το κείμενο του έργου.
- ✓ Να μοιράσετε τους ρόλους (ποιος θα είναι ο σκηνοθέτης, ποιοι οι ηθοποιοί).
- ✓ Να φροντίσετε για τα ρούχα της παράστασης.
- ✓ Να σχεδιάσετε τα σκηνικά της παράστασης.
- ✓ Να φτιάξετε μία αφίσα της παράστασης για να ενημερώσετε το υπόλοιπο σχολείο και άλλους θεατές.
- ✓ Να φτιάξετε το πρόγραμμα της παράστασης.

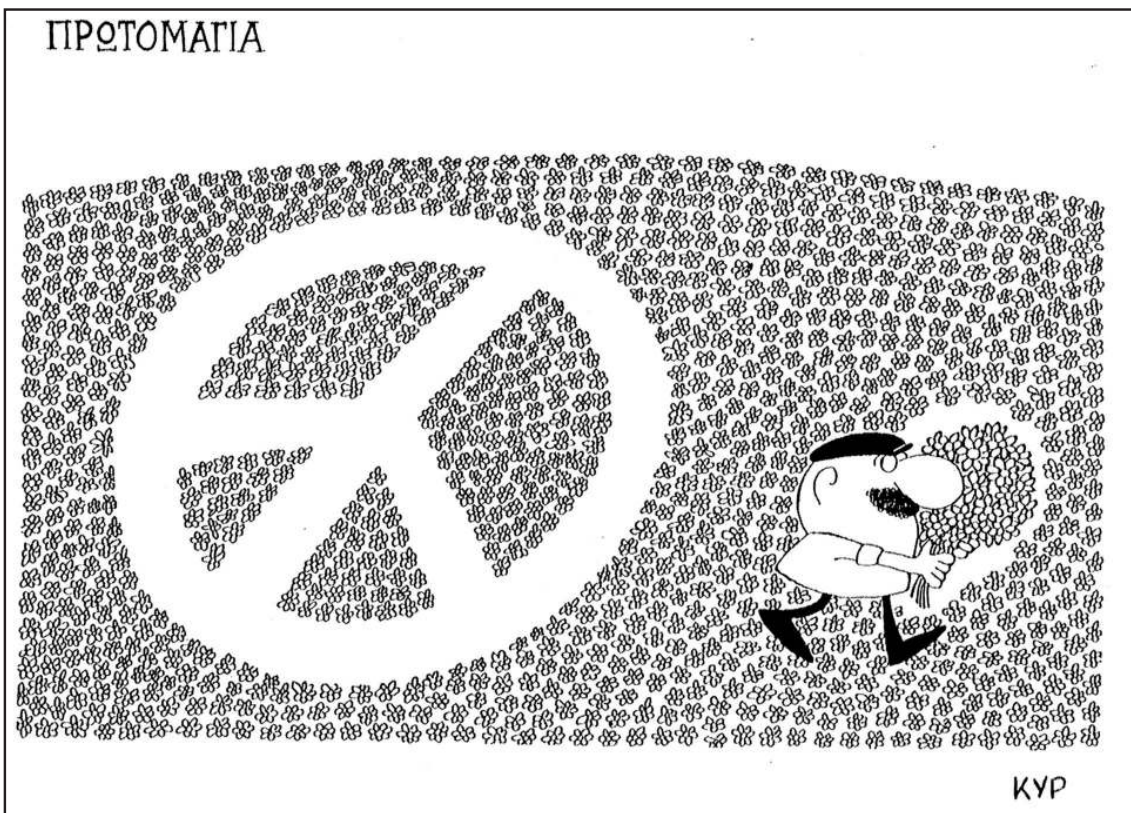

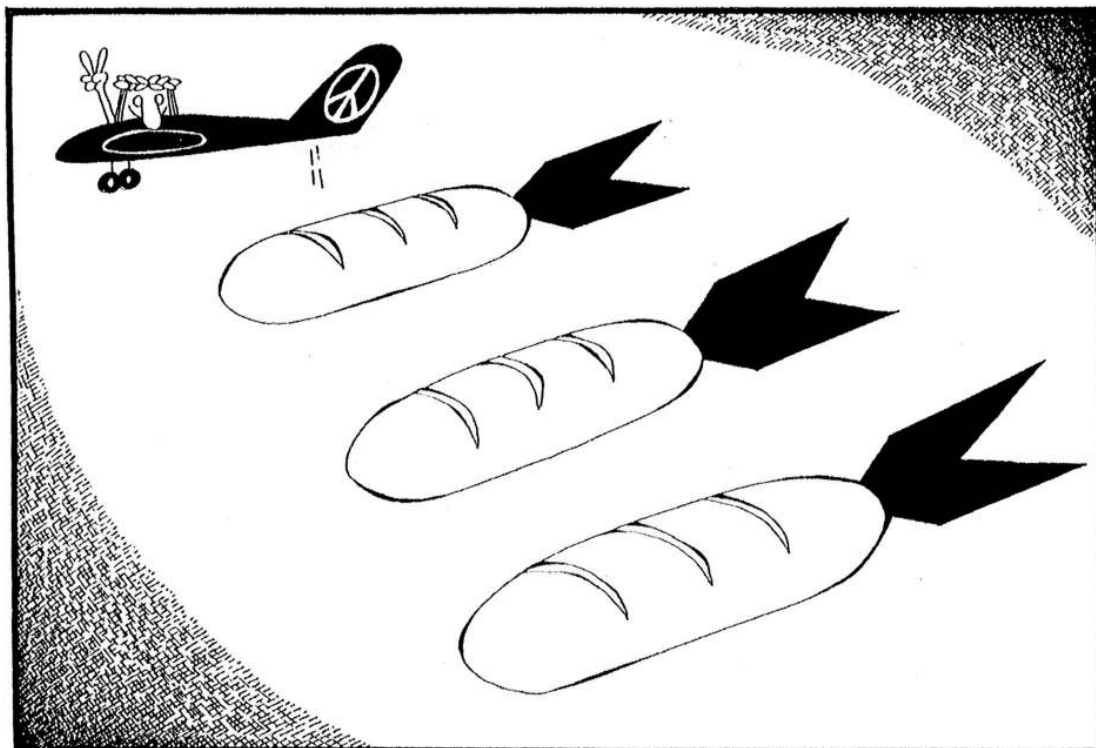

Γελοιογραφίες

ΠΡΟΤΟΜΑΓΙΑ

ΚΥΡ

Γελοιογραφίες

1. Καταλαβαίνετε τι θέλει να μας πει ο γελοιογράφος; Περιγράψτε τις γελοιογραφίες και συζητήστε με τους συμμαθητές σας το νόημά τους.

2. Στη τάξη σας ετοιμάζετε να διακοσμήσετε τους τοίχους για την Παγκόσμια Ημέρα Ειρήνης. Πριν κολλήσετε σε χαρτόνια τις γελοιογραφίες, να γράψετε μια πρόταση για καθεμιά, ώστε να μπορούν όλοι να καταλάβουν το νόημά τους.

3. Φτιάξτε κι εσείς ένα σκίτσο για την ειρήνη. Μπορεί να μιλάει για τον πόλεμο και τις καταστροφές που προκαλεί ή για την ομορφιά της ειρήνης. Δώστε του έναν τίτλο.

